

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، محمدابراهیم توننده‌جانی، علی حسینی‌نوه، محمد حمیدی، احمدرضا ذاکرزاده، امیر زراندوز، علی قهرمان‌زاده، امیر محمودیان، ابراهیم نجفی، محمد نظامی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، حسن اصحابی، محسن اصغری، عزیز الیاسی‌پور، سعید جعفری، سید علیرضا علویان، مجتبی فرهادی، یاسین مهدیان
جامعه‌شناسی	ریحانه امینی، آریتا بیدقی، کوثر شاه‌حسینی، فاطمه صفری، حبیبه محبی، سمیه محمدی مصیری، آرش مرتضائی‌فر
عربی زبان قرآن	محمود بادبرین، ولی برجی، مجید بیگلری، عمار تاجبخش، حسین رضائی، حسین شجاع‌الدینی، امیرحسین شکوری، حمیدرضا قائدامینی، مرتضی کاظم‌شیرودی، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی، پیروز وجان
تاریخ و جغرافیا	علیرضا پدرام، صفا حاضری، امیرحسین کاروین، محمد ملک‌آبادی‌زاده، جواد میربلوکی
فلسفه و منطق	محمد آقاصالح، پرگل رحیمی، سبا جعفرزاده صابری، محمد رضایی‌بقا، موسی سپاهی، حمید سودیان، فیروز نژادنجف، علیرضا نصیری

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار	ویراستار رتبه برتر کنگور	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمدابراهیم توننده‌جانی	محمد بحیرایی	مهدی ملارمضائی، علی مرشد، محمد حمیدی	—	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	یاسین مهدیان	آرش مرتضائی‌فر	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	کوثر شاه‌حسینی	کوثر شاه‌حسینی	فاطمه صفری	آرش مرتضائی‌فر	سجاد حقیقی‌پور
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	—	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	زهره دامیار	زهره دامیار	—	فاطمه عزیزی	عطیه محلوچی
فلسفه و منطق	سبا جعفرزاده صابری	علیرضا نصیری	فرهاد علی‌نژاد	علی زیبا	سوغند بیگلری

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

ریاضی و آمار (۳)

۱- گزینه «۳»

(مهمبر ابراهیم تونزه‌مانی)

برای حل این سؤال کافی است به نکته زیر توجه کنید، برای x ها مثبت هرچه پایه بیش تر باشد (بزرگ تر باشد) نمودار a^x ها بالاتر قرار می‌گیرد و برای x های منفی، پایین تر قرار می‌گیرد. مشخص است که:

$$\left(\frac{1}{3}\right) > \left(\frac{1}{4}\right) > \left(\frac{1}{5}\right)$$

لذا در x های مثبت نمودار $\left(\frac{1}{3}\right)^x$ بالاتر از همه، سپس $\left(\frac{1}{4}\right)^x$ بین دو نمودار و $\left(\frac{1}{5}\right)^x$ پائین تر از همه قرار می‌گیرد.

شماره (۱): $f(x)$

شماره (۲): $g(x)$

شماره (۳): $h(x)$ را نشان می‌دهند.

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۹۵ تا ۱۰۴)

۲- گزینه «۲»

(مهمبر نظامی)

$$f(x) = \left(\frac{5}{k-4}\right)^x$$

چون به ازای $k=2$ نیز مقدار $\frac{5}{k-4}$ مقداری منفی است، گزینه «۱»

نادرست است. می‌دانیم در نمودار تابع $f(x) = a^x$ اگر $a > 1$ باشد، نمودار تابع نمایشی صعودی است و با توجه به این که در نمودار مطرح شده هر دو تابع f و g صعودی‌اند، داریم:

$$f(x) = \left(\frac{k-4}{5}\right)^{-x} = \left(\frac{5}{k-4}\right)^x \rightarrow \left(\frac{5}{k-4}\right) > 1 \text{ بودن تابع } f \text{ با توجه به صعودی}$$

در مقایسه توابع نمایشی صعودی ($f(x) = a^x, a > 1$ ؛ $g(x) = b^x, b > 1$) با یکدیگر، اگر $a > b$ نمودار تابع $f(x)$ به ازای x های مثبت بالاتر از نمودار تابع $g(x)$ است، پس داریم:

$$\Rightarrow \frac{5}{k-4} > \frac{9}{2}$$

گزینه‌ها را امتحان می‌کنیم، گزینه‌ای درست است که در اشتراک دو شرط

یعنی $\frac{5}{k-4} > \frac{9}{2}$ درست باشد.

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۹۵ تا ۱۰۴)

۳- گزینه «۴»

(مهمبر عمیری)

برای آن که تابع نمایشی باشد باید ضریب x^2 صفر شود و پایه x عددی مثبت و مخالف یک باشد.

$$k^2 - 6k = 0 \Rightarrow \begin{cases} \text{غ ق ق} < 0 \Rightarrow \frac{2-6}{6(6)-21} = \frac{-4}{15} \\ \text{غ ق ق} < 0 \Rightarrow \frac{2-0}{0-21} = \frac{2}{-21} \end{cases}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۹۵ تا ۱۰۴)

۴- گزینه «۴»

(مهمبر بهیرایی)

$$\text{محل برخورد با محور عرض‌ها} \rightarrow f(0) = 3 \Rightarrow \left(\frac{1}{2}\right)^{-b} - 1 = 3$$

$$\Rightarrow 2^b = 4 \Rightarrow b = 2$$

$$\text{محل برخورد با محور طول‌ها} \rightarrow f(1) = 0 \Rightarrow \left(\frac{1}{2}\right)^{a-b} - 1 = 0$$

$$\Rightarrow \frac{1}{2}^{a-b} = 1$$

$$\Rightarrow a - b = 0 \xrightarrow{b=2} a = 2$$

$$\Rightarrow f(x) = \left(\frac{1}{2}\right)^{2x-2} - 1$$

$$f(k) = \frac{-7}{8} \Rightarrow \left(\frac{1}{2}\right)^{2k-2} - 1 = \frac{-7}{8}$$

$$\Rightarrow \left(\frac{1}{2}\right)^{2k-2} = \frac{1}{8} = \left(\frac{1}{2}\right)^3 \Rightarrow 2k - 2 = 3 \Rightarrow k = \frac{5}{2}$$

$$\Rightarrow ak = 2 \times \frac{5}{2} = 5$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۹۵ تا ۱۰۴)

۵- گزینه «۵»

(امد رضا ذاکر زاده)

$$f(-2) = \left(\frac{1}{5}\right)^{-2} = 5^2 = 25$$

$$f(0) = 2^0 = 1$$

$$\Rightarrow 2f(-2) + \frac{1}{5}f(0)$$

$$= 2 \times 25 + \frac{1}{5} \times 1 = 50 + \frac{1}{5} = 50 \frac{1}{5}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۹۵ تا ۱۰۴)

6- گزینه 2»

(علی قهرمان زاده)

با توجه به نمودار چون نمودار $y = a^x$ ، دو واحد به بالا انتقال یافته است.

پس $b = 2$. نقطه $\left(\frac{2}{8}\right)$ هم در تابع صدق می کند.

$$y = 3(a)^x + 2 \xrightarrow[\frac{y=8}{x=2}]{\lambda} \lambda = 3(a)^2 + 2$$

$$6 = 3a^2 \rightarrow 2 = a^2 \xrightarrow{a > 0} a = \sqrt{2}$$

$$f(x) = 3(\sqrt{2})^x + 2 \Rightarrow f(a^2b) = f(2 \times 2) = f(4)$$

$$= 3(\sqrt{2})^4 + 2 = 3(4) + 2 = 14$$

(ریاضی و آمار (3)، الگوهای غیرقطبی، صفحه های 95 تا 104)

7- گزینه 4»

(امیرزرانروز)

از شکل داده شده نتیجه می گیریم که عدد ثابت تابع یعنی $\frac{a}{4}$ برابر 2- است

چون تابع نمایی 2 واحد به پایین انتقال یافته است.

$$\frac{a}{4} = -2 \Rightarrow a = -8$$

ضمناً تابع از مبدأ هم می گذرد، پس مختصات $O(0,0)$ را در ضابطه تابع

می گذاریم:

$$2^0 + b - 2 = 0$$

$$\Rightarrow b = 1 \Rightarrow a - b = -9$$

(ریاضی و آمار (3)، الگوهای غیرقطبی، صفحه های 95 تا 104)

8- گزینه 2»

(امیر مسموریان)

با توجه به نمودار $c = -\frac{1}{4}$ است. زیرا تابع 2^{ax+b} به اندازه $\frac{1}{4}$ پایین آمده

است. پس $c = -\frac{1}{4}$

حال نقاط برخورد با محور x و y را در تابع قرار می دهیم:

$$y = 2^{ax+b} - \frac{1}{4}$$

$$\left(0, -\frac{1}{8}\right) : -\frac{1}{8} = 2^0 + b - \frac{1}{4} \Rightarrow -\frac{1}{8} = 2^b - \frac{1}{4}$$

$$\Rightarrow -\frac{1}{8} = 2^b - \frac{1}{4} \Rightarrow 2^b = -\frac{1}{8} + \frac{1}{4} = \frac{1}{8}$$

$$\Rightarrow 2^b = \frac{1}{2^3} \Rightarrow 2^b = 2^{-3} \Rightarrow b = -3$$

$$\left(\frac{1}{2}, 0\right) \Rightarrow 0 = 2^{\frac{1}{2}a+b} - \frac{1}{4} \xrightarrow{b=-3} \frac{1}{4} = 2^{\frac{1}{2}a-3} \Rightarrow 2^{\frac{1}{2}a-3} = 2^{-2}$$

$$\Rightarrow \frac{1}{2}a - 3 = -2 \Rightarrow \frac{1}{2}a = 1 \Rightarrow a = 2$$

(ریاضی و آمار (3)، الگوهای غیرقطبی، صفحه های 95 تا 104)

9- گزینه 1»

(ممر ممیری)

$$f(0) = 2^{0+1} + 2 = 4$$

$$f(1) = 2^2 + 2 = 6$$

$$\Rightarrow f(0) + f(1) = 4 + 6 = 10$$

(ریاضی و آمار (3)، الگوهای غیرقطبی، صفحه های 95 تا 104)

10- گزینه 3»

(علی قهرمان زاده)

$$f(x) = \sqrt{b}(a)^{x-3} + 2$$

$$\Rightarrow \begin{cases} (3, 4) \Rightarrow 4 = \sqrt{b}(a)^0 + 2 \Rightarrow 4 = \sqrt{b}(1) + 2 \\ 2 = \sqrt{b} \rightarrow b = 4 \\ (8, 66) \Rightarrow 66 = 2(a)^5 + 2 \Rightarrow 64 = 2a^5 \\ 32 = a^5 \Rightarrow a = 2 \end{cases}$$

$$a \times b = 2 \times 4 = 8$$

(ریاضی و آمار (3)، الگوهای غیرقطبی، صفحه های 95 تا 104)

11- گزینه 1»

(ابراهیم نیقی)

$$f(x) = 0 \rightarrow \left(\frac{1}{3}\right)^{x+2} - 1 = 0$$

$$\Rightarrow \left(\frac{1}{3}\right)^{x+2} = 1 = \left(\frac{1}{3}\right)^0 \Rightarrow x+2 = 0 \Rightarrow x = -2$$

(ریاضی و آمار (3)، الگوهای غیرقطبی، صفحه های 95 تا 104)

۱۲- گزینه «۲»

(معمد بصیرایی)

نمودارهای رسم شده نمایش یک تابع نمایی کاهشی (نزولی) است. پس در تابع $f(x) = k^x$ باید $0 < k < 1$ باشد از طرفی برد تابع $\{y > 0\}$ است. حال به بررسی گزینه‌های می‌پردازیم:

گزینه «۱»: افزایشی $f(x) = (\frac{1}{\sqrt{2}})^{-x} = (\sqrt{2})^x$

گزینه «۲»: کاهشی $f(x) = (\sqrt{2}-1)^x \rightarrow 0 < \sqrt{2}-1 < 1$

گزینه «۳»: اما برد تابع $y > -1$ است. کاهشی $f(x) = (\frac{1}{2})^x - 1 \rightarrow -1 < \frac{1}{2} < 1$

گزینه «۴»: افزایشی $f(x) = 2^x$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۹۵ تا ۱۰۴)

۱۳- گزینه «۲»

(معمد نظامی)

ابتدا عرض نقطه تلاقی و مختصات رأس سهمی داده شده را به دست می‌آوریم:

$$y = 2x + 3 \xrightarrow{x=\frac{1}{2}} y = 2(\frac{1}{2}) + 3 = 4 \Rightarrow (\frac{1}{2}, 4)$$

$$y = x^2 + 2 \xrightarrow{\text{رأس سهمی}} x_s = \frac{-b}{2a} = \frac{0}{2} = 0$$

$$y_s = (0)^2 + 2 = 2 \xrightarrow{\text{رأس سهمی}} S(0, 2)$$

بنابراین داریم:

$$f(x) = 5 - 3ax + b \Rightarrow \begin{cases} 5 - 3a(0) + b = 2 \Rightarrow 5 - 3b = 2 \\ \Rightarrow 3b = 3 \Rightarrow b = 1 \\ 5 - 3a(\frac{1}{2}) + 1 = 4 \Rightarrow 2\frac{a}{2} + 1 = 1 \\ \Rightarrow \frac{a}{2} + 1 = 0 \Rightarrow \frac{a}{2} = -1 \Rightarrow a = -2 \end{cases}$$

$$a + b = -2 + 1 = -1$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۹۵ تا ۱۰۴)

۱۴- گزینه «۱»

(معمد بصیرایی)

$$h(x) = f(x) \times g(x) - 2 = 4^{2x} \times (\frac{1}{8})^{x+1} - 2 \\ = 2^{4x} \times 2^{-3x-3} - 2 \\ \Rightarrow h(x) = 2^{x-3} - 2$$

$$\text{محل برخورد با محور } y \rightarrow y = 2^{x-3} - 2 = \frac{1}{8} - 2 = \frac{1-16}{8} = \frac{-15}{8}$$

$$\text{محل برخورد با محور } x \rightarrow 2^{x-3} - 2 = 0 \Rightarrow 2^{x-3} = 2 \Rightarrow x-3 = 1$$

$$\Rightarrow x = 4$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۹۵ تا ۱۰۴)

۱۵- گزینه «۲»

(ابراهیم نبفی)

با توجه به سؤال، داریم:

$$f(x) = 27^x = (3^3)^x = 3^{3x}$$

$$f(\frac{x}{3}) = 3^{3(\frac{x}{3})} = 3^x$$

$$g(x) = 3^{4x+2} \Rightarrow g(x-1) = 3^{4(x-1)+2} = 3^{4x-2}$$

$$f(\frac{x}{3}) \times g(x-1) = 1$$

$$3^x \times 3^{4x-2} = 3^0$$

$$3^{5x-2} = 3^0 \Rightarrow 5x-2 = 0 \Rightarrow x = \frac{2}{5}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۹۵ تا ۱۰۴)

۱۶- گزینه «۱»

(امدرفنا ذاکر زاده)

$$f(t) = c(1+r)^t$$

$$\frac{c=1000}{r=0.07, t=2} \rightarrow f(2) = 1000(1+0.07)^2$$

$$= 1000 \times 1.1449 = 1144.9$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۱۰۲ تا ۱۰۴)

علوم و فنون ادبی (۳)

۱۷- گزینه «۱»

(امیر زرادروز)

$$f(t) = c(1-r)^t$$

$$\frac{t=2}{r=0/05, c=100} \rightarrow f(2) = 100(1-0/05)^2$$

$$f(2) = 100 \times 0/95 \times 0/95 = 90/25$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۱۰۲ تا ۱۰۴)

۱۸- گزینه «۴»

(معمد همیری)

$$f(x) = 2^x \rightarrow \frac{f(x)=2048}{2^x = 2048 = 2^{11}} \Rightarrow x = 11$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۹۵ تا ۱۰۴)

۱۹- گزینه «۲»

(علی قهرمان زاده)

$$\frac{f(t)}{c} = (1+r)^t \Rightarrow 1/3 = (1+r)^{10}$$

$$(1+r)^{20} = ?$$

$$\Rightarrow \left((1+r)^{10} \right)^2 = (1/3)^2 = 1/69$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۱۰۲ تا ۱۰۴)

۲۰- گزینه «۱»

(علی حسینی نوه)

فرض می‌کنیم درصد رشد سالانه جمعیت این کشور r است، پس:

$$f(t) : c(1+r)^t$$

$$\Rightarrow f(2) = 10(1+r)^2 \Rightarrow 16/9 = 10(1+r)^2$$

$$\Rightarrow 1/69 = (1+r)^2 \Rightarrow \pm 1/3 = 1+r \xrightarrow{r>0}$$

$$\pm 1/3 - 1 = r \rightarrow 1/3 - 1 = r \Rightarrow r = 0/3$$

بنابراین درصد رشد سالانه جمعیت این کشور برابر است با:

$$\frac{3}{10} \times 100 \Rightarrow \text{درصد } 30$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۱۰۲ تا ۱۰۴)

۲۱- گزینه «۴»

(یاسین مهریان)

موارد «الف» و «د» نادرست هستند:

«الف»: این ویژگی مربوط به شعر دوره انقلاب است، نه نثر.

«د»: ساده‌نویسی آثار منتور از دوره قبل شروع شده بود و در این دوره ادامه

یافت.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۰۰ تا ۱۰۲)

۲۲- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمان‌های)

موارد «الف»، «ت» و «ب» درباره سبک نثر پیش از انقلاب نادرست است:

الف) از واژه‌های عربی نسبت به گذشته بسیار کاسته شده است.

ت) قالب‌ها و ساختار داستانی در این دوره متنوع و گوناگون است؛ سفرنامه،

خاطره، داستان کوتاه و بلند، نثر تحقیقی و دانشگاهی، رمان، نمایش‌نامه و ...

مورد توجه نویسندگان معاصر قرار گرفته است.

ب) در این دوره رمان‌های تاریخی، سیاسی، علمی، فلسفی و ... نگاشته

می‌شوند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی و تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۹۷ و ۹۸)

۲۳- گزینه «۲»

(حسن اصحابی)

در ابیات «ب، ج و ه» تلفیق حماسه و عرفان دیده می‌شود.

تشریح ابیات:

الف) باستان‌گرایی و کهن‌گرایی در واژگان این بیت یکی از نشانه‌های شعر

انقلاب است، اما در بیت اثری از تلفیق حماسه و عرفان دیده نمی‌شود.

ب) «شب‌های خطر» بیانگر بعد زمینی (حماسه) و «سایه صاحب‌زمان»

بیانگر بعد آسمانی (عرفان) است.

ج) «عشق و جنگ» نشان‌دهنده تلفیق حماسه و عرفان است.

(مجتبی فرهادی)

۲۶- گزینه ۱

این گزینه در وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» سروده شده است و بحر آن «رمل مثنی محذوف» است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۱۰۷ و ۱۰۸)

(سعید بعفری)

۲۷- گزینه ۱

مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن (هزج مثنی سالم)

تشریح دیگر گزینه‌ها:

گزینه ۲: «فعولن فعولن فعولن فعل

گزینه ۳: «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

گزینه ۴: «مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۱۰۷ و ۱۰۸)

(عزیز الیاسی پور)

۲۸- گزینه ۱

گزینه ۱: «بیت در بحر «رمل مثنی سالم» است.

گزینه ۲: «بیت در بحر «رمل مثنی محذوف» است.

گزینه ۳: «بیت در بحر «متقارب مثنی محذوف» است.

گزینه ۴: «بیت در بحر «هزج مسدس محذوف» است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۱۰۷ و ۱۰۸)

(سیدعلیرضا علویان)

۲۹- گزینه ۲

وزن و بحر ابیات به ترتیب:

الف: مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن (رجز مثنی سالم)

ب: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن (رمل مسدس سالم)

ج: مفاعیلن مفاعیلن فعولن (هزج مسدس محذوف)

د: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن (رمل مسدس محذوف)

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۱۰۷ و ۱۰۸)

د) اشاره به دلیری حضرت علی (ع) در روز خیبر، بعد حماسی غزل انقلاب را نشان می‌دهد، اما تلفیق آن با عشق و عرفان در این بیت دیده نمی‌شود.

ه) از مفهوم «پرپرزدن در عشق» در مصراع اول و «منورزدن در شب» تلفیق حماسه و عرفان دریافت می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی و مفهوم، صفحه ۱۰۰)

(مسن اصغری)

۲۴- گزینه ۱

وزن بیت، «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن» است.

(فاعلاتن: بحر رمل است. / بیت دارای هشت رکن است: مثنی/هجایی از رکن آخر حذف نشده است: سالم)

توجه: در هجای آغازین رکن‌های اول، دوم و سوم هر دو مصراع، اختیار شاعری «بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه» وجود دارد.

وزن ابیات گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲: «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

گزینه ۳: «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

گزینه ۴: «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۱۰۷ و ۱۰۸)

(حسن اصحابی)

۲۵- گزینه ۳

وزن بیت گزینه ۳، «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» است و بحر آن رمل مثنی محذوف نیست.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۱۰۷ و ۱۰۸)

۳۰- گزینه ۲»

(سیدعلیرضا علویان)

وزن این بیت، «مستعلن مستعلن مستعلن مستعلن» است که در بحر مذکور است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن (رمل مثنی محذوف)

گزینه ۳: «فعولن فعولن فعولن فعل (مقارن مثنی محذوف)

گزینه ۴: «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن (هزج مثنی سالم)

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۱۰۷ و ۱۰۸)

۳۱- گزینه ۴»

(یاسین موریان)

وزن این بیت، «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن» است و با توجه به رکن آخر آن، نوع بحر بیت، «سالم» است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «مفاعیلن مفاعیلن فعولن

گزینه ۲: «مستعلن مستعلن مستعلن فع

گزینه ۳: «فعولن فعولن فعولن فعل

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۱۰۷)

۳۲- گزینه ۳»

(سعید صفیری)

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فع

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۱۰۴ تا ۱۰۶)

۳۳- گزینه ۴»

(سیدعلیرضا علویان)

وزن ذکرشده در این گزینه درست است. تقطیع شعر:

(حر / فی / ب / مَن / اب / زَن: مفعول فاعلن)

(مِن / ذَر / پ / نا / ه / پَن / ج / رَا / م: مفعول فاعلات فعل)

(با / ا / ف / تا / ب / را / ب / ط / دا / رَم: مفعول فاعلات فعولن)

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۱۰۴ تا ۱۰۶)

۳۴- گزینه ۳»

(مجتبی فرهادی)

وزن «بیا ای روشن ای روشن تر از لیخند/ شیم را روز کن در زیر سرپوش
سیاهی‌ها / دلم تنگ است» عبارت است از: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن /
مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۱۰۴ تا ۱۰۶)

۳۵- گزینه ۲»

(سیدعلیرضا اهری)

بیت عنوان‌شده در صورت سؤال در وزن «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن
مفاعیلن» و بحر «هزج مثنی سالم» سروده شده است و بیت گزینه ۲ نیز
در همین وزن عروضی سروده شده است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «این بیت بر وزن دوری «مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن» سروده
شده است.

گزینه ۳: «این بیت بر وزن «مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن» سروده شده
است.

گزینه ۴: «این بیت نیز بر وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعلن» سروده
شده است و با بیت عنوان‌شده در صورت سؤال یکسان نیست.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۳۶- گزینه ۱»

(یاسین موریان)

در مصراع چهارم، دو اختیار «ابدال» مشهود است؛ بنابراین، واژه «حداکثر»
این گزینه را اشتباه کرده است.

در همه مصراع‌ها، میان رکن سوم و چهارم، اختیار ابدال رخ داده است و در
مصراع چهارم علاوه بر آن، میان رکن اول و دوم نیز اختیار ابدال مشهود
است. / همه مصراع‌ها، فاقد اختیار «بلندبودن هجای پایانی» هستند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: «ایهام تناسب: «پهلوی»: ۱- جنب و کنار، ۲- بخشی از بدن، که در

این معنا قابل قبول نیست و با «روی» تناسب دارد. / مجاز: «روی» مجاز از

کل جسم انسان / تضاد: «دوزخ» و «بهشت» / کنایه: «دوزخ‌بودن چیزی»

کنایه از دردآور بودن آن چیز

گزینه «۳»: واژگان قافیه: سویش، کویش، رویش و پهلویش / حروف الحاقی: «یش» / حرف اصلی: (حرف روی) مصوت بلند «و» / قافیه، مطابق قاعده «۱» و تبصره «۱» است.

گزینه «۴»: بیت مذکور در این گزینه، صرفاً در بیان سختی تنهایی است و می‌گوید که اگر انسان هم‌نشینی داشته باشد، موقعیت‌های سخت برایش آسان می‌شود و در بیت، سختی از نوع هم‌نشین نشده‌است؛ اما شعر صورت سؤال، درباره تنهایی نیست؛ بلکه درباره نوع هم‌نشین است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، ترکیبی)

۳۷- گزینه «۴»

(سیدعلیرضا علویان)

در بیت مذکور شاعر گفته همواره به وصال یار امید دارم، اما در این گزینه شاعر بیان کرده است که دیگر امیدی به وصال یار نیست.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: شاعر به امید وصال یار زنده است.

گزینه «۲»: امید به عفو و بخشش خداوند

گزینه «۳»: بی‌وفایی روزگار

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۱۱۱)

۳۸- گزینه «۴»

(یاسین معریان)

در این بیت، تعلقات دنیوی نقد شده است و نمی‌تواند متعلق به سبک معاصر باشد، زیرا که تفکر شاعران دوره معاصر بیشتر پیرامون امور دنیوی و زمینی است. بیت گزینه «۴» سروده صائب تبریزی، شاعر سبک هندی، است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: لحن شاعر صمیمانه و متواضعانه است و مخاطب آن عامه مردم هستند.

گزینه «۲»: معشوق شاعر، همانند سبک خراسانی، زمینی است.

گزینه «۳»: تفکر شاعر بیشتر زمینی است و شاعر به مخاطب توصیه می‌کند که به دل (جایگاه عشق) توجه ویژه‌ای داشته باشد. منظور از «بهشتی‌بودن» مفهوم کنایه‌ای آن است، نه مفهوم حقیقی.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی و مفهوم، صفحه ۹۷)

۳۹- گزینه «۳»

(یاسین معریان)

بیت صورت سؤال و بیت گزینه «۳» در پی بیان این نکته‌اند که با وجود سختی‌ها نباید به‌کل ناامید و تسلیم شد، بلکه باید به آینده (بهار) امیدوار بود. در مصراع دوم بیت صورت سؤال «تسلیم‌نشدن در برابر سختی‌ها و امید به آینده» بیان شده است و در مصراع دوم گزینه «۳» صائب می‌گوید که در دل خزان و سختی‌ها باید به آینده امیدوار بود. «بوی گل» اشاره به فصل بهار دارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در هنگام عشرت و شادی نیز غم وجود پنهانی دارد و هیچ‌وقت غم کاملاً از بین نمی‌رود.

گزینه «۲»: توصیه به آزادگی و فراغت ناشی از آن با تمثیل درخت سرو (نماد آزادگی) و تأثیرنداشتن پاییز بر آن.

گزینه «۴»: آگاه‌سازی مخاطب در جهت اغتنام فرصت.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۱۰۰)

۴۰- گزینه «۳»

(حسن اصحابی)

مفهوم شعر صورت سؤال، چشم‌انتظاری عاشق برای وصال معشوق است.

سعدی هم در بیت گزینه «۳»، دقیقاً همین مفهوم چشم‌انتظاری را بیان می‌کند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: بی‌وفایی معشوق

گزینه «۲»: توصیف سختی فراق (فقط عاشق، دشواری فراق را درک می‌کند).

گزینه «۴»: وفاداری عاشق

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۱۰۶)

جامعه‌شناسی (۳)

۴۱- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

عبارت اول ← یادگیری همه علوم، ارزش یکسانی ندارد.

عبارت دوم ← نافع‌ترین علوم

عبارت سوم ← علوم ابزاری

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۹۸ و ۹۹)

۴۲- گزینه «۲»

(ریحانه امینی)

تشریح عبارت نادرست:

علوم ابزاری که نیازهای روزمره جامعه اسلامی را برطرف می‌کنند، مانند علم

پزشکی، علوم فنی و مهندسی و علوم پایه که به نوعی مادر این علوم به

شمار می‌آیند، از جمله علوم نافع‌اند.

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه ۹۹)

۴۳- گزینه «۱»

(آرش مرتضائی‌فر)

الف) پس بنگرید سرانجام کسانی را که پیش از شما بودند: اشاره به امت‌های

پیشین

ب) دعوت مردم به داد و دادگستری: در جامعه آرمانی به عدالت و قسط

رفتار می‌شود.

ج) توجه به سرگذشت و هلاک شدن جوامع پیشین: درخواست و تشویق

برای تحقیق و شناخت سنت‌های الهی

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۰۰ و ۱۰۱)

۴۴- گزینه «۴»

(آزیتا بیدقی)

ملاک تقسیم‌بندی جوامع مختلف در دیدگاه فارابی ← علم، اندیشه،

فرهنگ و رفتار

اشتراک مدینه فاسقه و مدینه ضاله ← انحراف از مدینه فاضله

مدینه فاضله ← جامعه آرمانی فارابی

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۰۱ و ۱۰۲)

۴۵- گزینه «۲»

(آزیتا بیدقی)

- نوع علم در مدینه فاضله ← علوم عقلانی، وحیانی و علوم تجربی، به علوم تجربی محدود نمی‌شود.

- اشتراک متفکران مسلمان ← استفاده از آموزه‌های قرآنی

- نوع رویکرد فارابی در مطالعه واقعیت‌های اجتماعی و بررسی تغییرات و

تحولات آن‌ها ← تبیین

- اهرام جیزه، نقطه اوجی در تکامل شیوه معماری مقابر مصر در دوره

پادشاهی کهن است. ← مدینه جاهله

- نوع رویکرد فارابی در مطالعه جوامع زمان خود ← انتقادی

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۰۱ و ۱۰۲)

۴۶- گزینه «۴»

(میهبه ممبئی)

- ابوعلی مسکویه با نگاهی تبیینی، کتاب «تجارب الامم» را در هشت جلد

تألیف کرد.

- ابوریحان بیرونی در کتاب «تحقیق ماللهند» با روش تجربی و تفهمی،

فرهنگ جامعه هند را توصیف کرد.

- ابن‌خلدون یکی دیگر از اندیشمندان مسلمان که با تأثیرپذیری از قرآن،

به دنبال شناخت سنت‌های الهی در جامعه بود. او در مطالعات خود به روش

عقلی توجه چندانی نداشت و بیشتر از روش حسی و تجربی استفاده کرد.

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۰۳ و ۱۰۴)

۴۷- گزینه «۲»

(فاطمه صفری)

- همه فضلی قرن سوم هجری که قرن ترجمه نامیده شده و قرن چهارم که

قرن تحقیق خوانده شده، طرفداران دانش یونانی بودند.

- بیرونی در مقدمه کتاب «ماللهند» سبب اینکه عقاید و آرای هندیان بر ما

تاریک ماند و ما با هندیان رابطه نداشتیم و به کلی از آنان دور مانده‌ایم را

عوامل متعددی از جمله زبان، دین و آداب و رسوم می‌داند.

- اهمیت امروزی ابوریحان در به‌کارگیری روش انتقادی در کنار روش تجربی،

در بررسی‌های مذهبی، تاریخی و جغرافیایی است.

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۰۴ و ۱۰۵)

۴۸- گزینه ۲»

(سمیه مومری مصیری)

تشریح عبارت نادرست:

- در جامعه‌شناسی تبیینی برای پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی از عقل ابزاری استفاده می‌شود. اصل انقباض و انبساط فلزات در علوم طبیعی و عوامل مهاجرت در جمعیت‌شناسی و ... به کمک این عقل درک می‌شوند.

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه ۱۰۶)

۴۹- گزینه ۲»

(کتاب آبی پیمان‌های)

- ابن‌خلدون از عصبیت به‌عنوان عامل شکل‌گیری جوامع یاد می‌کند و این دریافت خود را به همه جوامع تعمیم می‌دهد.
- فارابی علوم اجتماعی را علم مدنی نامیده است.
- فارابی به تبیین، یعنی علت‌یابی واقعیت‌های اجتماعی و بررسی تغییرات و تحولات آن‌ها می‌پردازد.
- عقل تفسیری؛ برای فهم و تفسیر پدیده‌های معنادار مانند کنش انسان‌ها، گفتار و متن به‌کار می‌رود.

(جامعه‌شناسی (۱)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳ و ۱۰۴ (۱۰۷)

۵۰- گزینه ۳»

(سمیه مومری مصیری)

- عموم مردم در دانش عمومی خود از عقل در معنای عام بهره می‌برند.
- عقل انتقادی، وضعیت ارزش‌های عدالت و آزادی را در مناسبات و روابط انسانی ارزیابی می‌کند.
- دانشمندان برای کسب دانش درباره پدیده‌های طبیعی و مادی محسوس، از عقل ابزاری یا تجربی استفاده می‌کنند.

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۰۶ و ۱۰۷)

۵۱- گزینه ۳»

(کوثر شاه‌سینی)

«تمدن اسلام که وارث فرهنگ قدیم شرق و غرب شد، نه تقلیدکننده صرف از فرهنگ‌های سابق بود، نه ادامه‌دهنده محض: ترکیب‌کننده و تکمیل‌کننده بود. دوره کمال آن، دوره سازندگی بود؛ ساختن یک فرهنگ جهانی و انسانی. در قلمرو چنین تمدن قاهره، عناصر مختلفی راه داشت: یونانی، هندی، ایرانی و حتی چینی ...»

با توجه به متن فوق و عبارت مطرح شده در صورت سؤال، چنین دریافت می‌شود که دین اسلام محدود به زمان و مکان خاصی نبوده و از علوم سایر ملل نیز بهره برده است.

(جامعه‌شناسی (۳)، اخق علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۰۹ تا ۱۱۱)

۵۲- گزینه ۳»

(ریحانه امینی)

تشریح عبارات نادرست:

- فقه اسلامی با به‌رسمیت شناختن تفاوت‌های قومی، نژادی، زبانی و فقهی، این تفاوت‌ها را به فرصتی برای شکل‌گیری امت اسلامی تبدیل کرد.
- علم فقه نه تنها ویژگی‌های جامعه مطلوب و آرمانی را مشخص می‌کند، بلکه راه‌های برون‌رفت از وضعیت موجود به‌سوی وضعیت مطلوب را تجویز می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، اخق علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۱۰ و ۱۱۱)

۵۳- گزینه ۲»

(فاطمه صفری)

- میرزا حسین نائینی از نخستین اندیشمندانی است که درباره لزوم قانون اساسی در دولت اسلامی سخن گفته است.
- میرزای نائینی در آغاز قرن بیستم و در شرایط آن روز جامعه خود، معتقد بود که ما نمی‌توانیم ویژگی دوم (عالم و عمل‌کننده به عدالت بودن حاکمان جامعه) جامعه مطلوب را که مستلزم تغییر نظام پادشاهی است، تحقق ببخشیم.

(کوثر شاه‌سینی)

۵۶- گزینه «۲»

- علوم اجتماعی در جهان اسلام به سطوح تجویزی و انتقادی محدود نمی‌شود بلکه سطوح توصیفی و تبیینی هم دارد.

- عقل عملی، بایدها و نبایدها و احکام ارزشی را می‌شناسد و دربارهٔ ارزش‌های فردی و اجتماعی داوری می‌کند.

- عالمان مسلمان در دوران معاصر در توصیف و تبیین وضعیت کنونی جهان

اسلام مطالب زیادی نوشته‌اند. آن‌ها پس از آشنایی با علوم اجتماعی جهان

متجدد، برای شناخت مسائل اجتماعی از نظریات جدید هم کمک گرفته‌اند.

این تعامل با علوم اجتماعی مدرن می‌تواند زمینهٔ طرح نظریات جدید را

فراهم آورد.

(پایه‌شناسی (۳)، افق علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۱۲ تا ۱۱۴)

(آرش مرثیانی، فر)

۵۷- گزینه «۳»

تشریح عبارات نادرست:

(ب) عقلانیت جهان اسلام در تولید دانش علمی دربارهٔ محیط فرهنگی و

اجتماعی نقش محوری دارد، ولی همهٔ عرصه‌های علمی را به تنهایی سامان

نمی‌دهد. بخشی از آن را به کمک حس و تجربه زیسته و بخشی دیگر را با

استفاده از وحی سامان می‌دهد.

(د) عالمان مسلمان پس از آشنایی با علوم اجتماعی جهان متجدد، برای

شناخت مسائل اجتماعی از نظریات جدید هم کمک گرفته‌اند.

(ه) عقلانیت در جهان اسلام با وجود تعامل با فرهنگ‌ها و سنت‌های تاریخی

محیط خود، ارزش‌ها و اعتبار روشنگرانهٔ خود را از متن فرهنگ و کنش‌های

عاملان نمی‌گیرد بلکه عاملان با استفاده از این عقلانیت به گونه‌ای مستقل به

ارزیابی فرهنگ و تاریخ مربوط به خود می‌پردازند.

(پایه‌شناسی (۱)، افق علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۱۵ و ۱۱۶)

- مجلس شورای اسلامی با مشارکت نمایندگان مردم موظف است شرط اول

جامعهٔ مطلوب را محقق کند. مجلس خبرگان نیز موظف است شرط دوم

جامعهٔ مطلوب را تحقق بخشد؛ یعنی رهبر جامعه را بر اساس معیارهای

اسلامی شناسایی و معرفی کند و بر عملکرد او نظارت نماید.

- مقبولیت و مرجعیت علم فقه در فرهنگ عمومی جامعهٔ ایران موجب شد

که بر اساس این دو نظریهٔ فقهی، دو انقلاب اجتماعی در یک قرن در جامعهٔ

ایران شکل بگیرد.

(پایه‌شناسی (۳)، افق علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۱۲ تا ۱۱۴)

۵۴- گزینه «۳»

(فاطمه صفری)

تشریح عبارات نادرست:

- در آغاز قرن بیستم، میرزای نائینی با توجه به واقعیت‌های اجتماعی ایران

با استفاده از فقه، نظام مشروطه را تبیین کرد و امام خمینی با توجه به

شرایط اجتماعی پایان قرن بیستم، مسئلهٔ ولایت فقیه و انقلاب اسلامی را

طرح نمود.

- مردم در مشروطه با کمک مجلس شورا، ویژگی اول نظام اسلامی را محقق

کردند.

(پایه‌شناسی (۳)، افق علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۱۳ و ۱۱۴)

۵۵- گزینه «۳»

(آزینا پیدرقی)

عقل نظری ← علوم طبیعی، ریاضی و متافیزیک را شکل می‌دهد.

علم مدنی ← در مقابل علومی قرار می‌گیرد که موضوع آن‌ها مستقل از

ارادة انسان‌ها وجود دارد.

اعتباریات ← دارای آثار و پیامدهای غیرارادی هستند.

عقل عملی ← علوم انسانی و اجتماعی را پدید می‌آورد.

(پایه‌شناسی (۳)، افق علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه ۱۱۵)

عربی زبان قرآن (۳)

۵۸- گزینه «۲»

(کوثر شاه حسینی)

الف) تعامل با علوم اجتماعی مدرن می‌تواند زمینه‌ای طرح نظریات جدید را فراهم آورد. در عین حال، به متفکران مسلمان امکان می‌دهد که علوم اجتماعی جهان اسلام را گسترش دهند و علاوه بر توصیف و تبیین مسائل جهان اسلام، مسائل جامعه جهانی را هم تحلیل کنند و برای برون‌رفت از بحران‌هایی مانند بحران آگاهی و بحران معنا راه‌حل ارائه دهند.

ب) علوم اجتماعی جهان اسلام از منابع و ابزارهای تجربی برای توصیف و تبیین مسائل اجتماعی استفاده خواهد کرد، ولی تبیین‌های علمی جهان اسلام به شناخت تجربی محدود نمی‌شود و از منابع عقلانی و وحیانی نیز استفاده می‌کند.

ج) «نظریه نوگرایی اسلامی»، «نظریه کنش دینی» و «نظریه مقاومت» از مهمترین نوآوری‌های این متفکر (طه عبدالرحمن) است.

(جامعه‌شناسی (۳)، افق علوم اجتماعی در جوان اسلام، صفحه‌های ۱۱۶ و ۱۱۷)

۵۹- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمان‌های - کنکور خارج از کشور ۱۴۰۱)

عقل نظری: واقعیت‌هایی را که مستقل از آگاهی و اراده انسان وجود دارند، شناسایی می‌کند و علومی مانند فلسفه، ریاضیات و طبیعیات را پدید می‌آورد. برای مثال قانون علیت در فلسفه یا قانون جاذبه زمین در فیزیک با این عقل شناخته می‌شوند.

عقل عملی: واقعیت‌هایی را که با آگاهی و اراده انسان به وجود می‌آیند، مانند ارزش‌ها و آرمان‌ها، شناسایی می‌کند؛ مثلاً خوبی عدالت و بدی ظلم را می‌شناسد. این عقل، علوم انسانی و اجتماعی را پدید می‌آورد.

(جامعه‌شناسی (۳)، افق علوم اجتماعی در جوان اسلام، صفحه ۱۱۸)

۶۰- گزینه «۴»

(کوثر شاه حسینی)

اندیشمندان مسلمان، دانش علمی را به دانش حسی و تجربی محدود نمی‌کنند. از این‌رو، برخلاف رویکرد تفسیری، تفسیر را در تقابل با تبیین نمی‌دانند بلکه هر تفسیری را نوعی تبیین به شمار می‌آورند؛ زیرا تفسیر را هم نیازمند استدلال می‌دانند.

(جامعه‌شناسی (۳)، افق علوم اجتماعی در جوان اسلام، صفحه ۱۱۹)

۶۱- گزینه «۴»

(سید محمدعلی مرتضوی)

«قد اکتفی ب»: بسنده کرده است (رد گزینه‌های «۱» و «۳») / «مین ذنباه»: از دنیای خود (رد گزینه‌های «۲» و «۳») / «طمریه»: (طمرین + ه) دو جامه کهنه‌اش (رد سایر گزینه‌ها) / «طعمه»: خوراک خود (رد گزینه «۲») / «قُرضیه»: (قُرضین + ه) دو قرص نان (رد سایر گزینه‌ها)

(ترجمه)

۶۲- گزینه «۳»

(ولی برهی - ابهر)

«قد قَدَّم»: تقدیم کرده است (رد گزینه «۲») / «لی الأُستاذ»: استاد به من، استاد برای من (رد گزینه «۱») / «تُعَلِّمَنِي»: به من می‌آموزد، به من یاد می‌دهد (رد گزینه «۲») / «أُستقیحُه»: مضارع باب استفعال: زشت (ناپسند) می‌دارم (رد گزینه‌های «۱» و «۴») / «یقال»: مضارع مجهول: گفته شود (رد گزینه‌های «۲» و «۴»)

(ترجمه)

۶۳- گزینه «۳»

(امیر حسین شوری)

«ما أَجَمَلُ»: چه زیباست، چقدر زیباست / «عِنْدَمَا»: هنگامی که، وقتی که (رد گزینه «۴») / «يُحِبُّ» (فعل مضارع): دوست دارند، دوست می‌دارند (رد گزینه «۲») / «لأنفسهم»: برای خودشان (رد گزینه «۴») / «يُنزَلُ»: نازل می‌کند، می‌فرستد (رد گزینه «۲») / «برکاته الكثيرة»: برکات بسیارش (رد گزینه‌های «۱» و «۲»)

(ترجمه)

۶۴- گزینه «۳»

(حسین رضائی)

«بَيْتُهُ حَيَاتِنَا»: محیط زندگی ما (رد گزینه‌های «۲» و «۴») / «أفعال الإنسان المُخَرَّبَة»: کارهای ویرانگر انسان (رد گزینه «۱») / «نظرة دقيقة» (مفعول مطلق نوعی + صفت): به‌دقت (خود مفعول مطلق را در ترجمه حذف می‌کنیم و فقط صفتش را ترجمه می‌کنیم). (رد گزینه‌های «۲» و «۴»)

(ترجمه)

۶۵- گزینه «۱»

(پيروز ويران - گنبد)

«أب = أبي»: پدرم (رد گزینه‌های «۲» و «۴») / «ما أكثر»: چه بسیار است (رد گزینه «۲») / «التلوث»: آلودگی / «فی المدن الكبيرة»: در شهرهای بزرگ / «و لهذا»: و به این علت / «یهدد» (مضارع مجهول): تهدید می‌شود (رد گزینه «۲») / «عیش عدد کبیر»: زندگی تعداد زیادی / «من مرضی»: از بیمارانی (رد گزینه «۴») / «لهم مرض قلبی»: که بیماری قلبی دارند (رد گزینه «۳») / «تهدیداً» (مفعول مطلق تأکیدی): قطعاً، حتماً (رد گزینه «۲») (ترجمه)

۶۶- گزینه «۲»

(ممبر، رضا قانر امینی - اصفهان)

تشریح سایر گزینه‌ها:

«لا یهدد»: تهدید نمی‌کند (رد گزینه «۱») / «الدعوات»: خواسته‌ها (رد گزینه «۳») / «قد یغرنی»: گاهی مرا فریب می‌دهد (رد گزینه «۴») (ترجمه)

۶۷- گزینه «۴»

(مسیر شجاع الدینی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مفعول مطلق تأکیدی به شکل قید تأکیدی (قطعاً، حتماً، بی‌شک) ترجمه می‌شود، لذا ترجمه درست گزینه «۱»، «خداوند با موسی قطعاً سخن گفت» می‌باشد.

گزینه «۲»: در ترجمه «مفعول مطلق نوعی + مضاف‌الیه»، از الفاظ «همچون، مثل، مانند» استفاده می‌کنیم: «... مانند راستگویان ...»

گزینه «۳»: در ترجمه مفعول مطلق تأکیدی، قید «قطعاً، حتماً، ...» ماقبل فعل می‌آید، نه در ابتدای جمله: «... قطعاً تلاش می‌کند»

(ترجمه)

۶۸- گزینه «۴»

(معمور باربرین - یاسوج)

«دانش آموز موفق»: طالب (تلمیذ) ناجح، طالبة (تلمیذة) ناجحة (رد گزینه‌های «۱» و «۳») / «در کلاس»: فی الصف / «بود»: کان، کانت / «این دانش آموز»: هذا الطالب، طالب ... الطالب / «صیحت‌های معلم دلسوزش»:

نصائح معلمه المشفق، نصائح معلمتها المشفقة (رد گزینه‌های «۱» و «۲») / «حتماً گوش داده بود»: (کان) إستمع ... إستماعاً (رد گزینه‌های «۱» و «۳») **نکته:** هرگاه اسمی بار اول به صورت نکره بیاید و بار دوم همان اسم همراه با «ال» تکرار شود، می‌توانیم «ال» را به صورت اسم اشاره (این، آن) ترجمه کنیم:

طالب ... الطالب ← دانش آموزی ... این (آن) دانش آموز

(ترجمه)

ترجمه متن درک مطلب:

جامعه‌شناسی که از علوم جدیدی است که در آغاز قرن نوزدهم میلادی پدید آمد، به مطالعه عمیق و مفصل زندگی اجتماعی همه انسان‌ها اهتمام می‌ورزد، علاوه بر مطالعه کنش‌های اجتماعی که میان‌شان وجود دارد. این علم می‌کوشد همه ارزش‌های اجتماعی را بفهمد و مشکلاتی را که جامعه از آن رنج می‌برد، تشخیص دهد و توصیف کند، جامعه‌شناسی در حد توصیف متوقف نمی‌شود و برای تشریح مشکلات به شکل مفصل و دقیق و تحلیل و مشخص کردن ابعادشان تلاش می‌کند، سپس برای ایجاد راه‌حل‌های مؤثری برای آن‌ها می‌کوشد.

جامعه‌شناسی علمی اخلاقی به شمار نمی‌رود، به خاطر آن که درباره طبیعت کارهای اجتماعی، پرسش‌هایی را طرح نمی‌کند، خواه کارهای خوب یا بدی باشند، و احکامی اخلاقی صادر نمی‌کند، اما می‌کوشد آن‌ها را تفسیر نماید. از ویژگی‌های دیگر آن، این است که علمی تجمعی است، زیرا نظریه‌های اجتماعی جدید بر نظریه‌های قبلی دیگری تکیه دارند.

۶۹- گزینه «۳»

(سید مہمد علی مرتضوی)

«هیچ مشکلی نیست که جامعه‌شناسان از تحلیل آن به شکل دقیق، ناتوان باشند!» مطابق متن نمی‌تواند درست باشد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: جامعه‌شناسی به مطالعه روابط در جامعه می‌پردازد! (صحیح)
گزینه «۲»: مأموریت جامعه‌شناسی فقط توصیف مشکلات نیست! (صحیح)
گزینه «۴»: جامعه‌شناسان می‌کوشند مشکلات بشر در جامعه را درک کنند! (صحیح)

(درک مطلب)

۷۰- گزینه ۲»

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

«جامعه‌شناسان به مردم دستورات اخلاقی نمی‌دهند!» مطابق متن درست است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در مطالعاتشان به اخلاق اهتمام ندارند! (نادرست)

گزینه «۳»: طبیعت کارهای اجتماعی را نمی‌فهمند! (نادرست)

گزینه «۴»: کارهای خوب را بر کارهای بد ترجیح نمی‌دهند! (نادرست)

(درک مطلب)

۷۱- گزینه ۲»

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

منظور از عبارت داده شده این است که: «غالباً جامعه‌شناسان از نظریات همکاران خود استفاده می‌کنند!»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: جامعه‌شناسی ویژگی‌های زیاد و متناقضی دارد!

گزینه «۳»: ارائه نظریه‌ها در جامعه‌شناسی کاری گروهی است، نه انفرادی!

گزینه «۴»: هر دانشمندی که کنش‌های اجتماعی را مطالعه می‌کند، به تنهایی به موضوعات فکر می‌کند!

(درک مطلب)

۷۲- گزینه ۱»

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

«مصدر (من فعل: ابتدا)» نادرست است، دقت کنید «بداية» جزء هیچ‌کدام از وزن‌های مزید ثلاثی (باب‌ها) نیست، پس نباید از فعل مزید ساخته شده باشد.

(تعلیل صرفی و اعراب)

۷۳- گزینه ۴»

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

«مأخوذ من باب مفاعلة» نادرست است، دقت کنید اسم فاعل وقتی بر وزن «فاعل» بیاید، از مصدر مجرد ثلاثی ساخته شده است، یعنی از باب‌های مزید ثلاثی گرفته نشده است.

(تعلیل صرفی و اعراب)

۷۴- گزینه ۳»

(مبیر بیکلری)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «تَدَخَّل» نادرست و درست آن «تَدَخَّلُ» (خُ) است. (باید به شکل مصدر بیاید!)

گزینه «۲»: «فَیْرَان» نادرست و درست آن «فَیْرَان» (ن) است. «فَیْرَان» جمع مکسر است و از آنجایی که در این جمله نقش مفعول را دارد، باید علامت نصب (َ) بگیرد!

گزینه «۴»: «الْمُتَدَاخِلَةُ» نادرست و درست آن «الْمُتَدَاخِلَةُ» (خ) است. (باید اسم فاعل باشد!)

(فنیط حرکات)

۷۵- گزینه ۳»

(عمار تابهفش)

بیت فارسی به این نکته اشاره دارد که نباید به کسی بدی کرد و این تنها با عبارت گزینه «۳» (ستم نکن همانطور که دوست نداری به تو ستم شود!) هم‌مفهوم است.

(مفعول ۳)

۷۶- گزینه ۱»

(امیر حسین شکوری)

صورت سؤال درباره ساختار مفعول مطلق سؤال می‌کند؛ در جای خالی اول، باید یک فعل و در جای خالی دوم، مصدر مناسب آن بیاید تا ساختار مفعول مطلق ایجاد شود. دقت کنید که در گزینه «۱»، فعل جمله با توجه به «مُدْرَسَة» که مفرد مؤنث است، باید «تَعَلَّمُ» باشد و نمی‌تواند «تَعَلَّمَ» باشد، پس برای ایجاد ساختار مفعول مطلق، باید در جای خالی دوم «تَعَلِّمًا» قرار بگیرد که به اشتباه «تَعَلَّمًا» آمده است. در سایر گزینه‌ها، فعل و مصدر با توجه به فاعل جمله، صحیح به کار رفته است.

(مفعول مطلق)

۷۷- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانهای - کنگور، قارچ از کشور ۹۹)

سؤال «مفعول مطلق تأکیدی» را می‌خواهد؛ در این گزینه «احتیاجاً» مفعول مطلق تأکیدی برای فعل «تحتاج» است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «حصولاً» چون بعد از آن صفت «کاملاً» آمده است، مفعول مطلق نوعی (بیانی) برای فعل «تحصل» است.

گزینه «۲»: «عمل» چون پس از آن مضاف‌الیه «الدّوّبین» آمده است، مفعول مطلق نوعی (بیانی) برای فعل «تعلم» است.

گزینه «۳»: «رغبة» چون پس از آن صفت «کثیرة» آمده است، مفعول مطلق نوعی (بیانی) برای فعل «أرغب» است.

(مفعول مطلق)

۷۸- گزینه «۲»

(روح‌الله گلشن)

صورت سؤال، مصدری را می‌خواهد که بر مفهوم مشابهت یا تشبیه دلالت کند.

نکته: می‌دانیم در ترجمه ساختار «مفعول مطلق نوعی + مضاف الیه» از کلمات «مثل و مانند» استفاده می‌کنیم و همین موضوع باعث می‌شود در این ساختار، «مفعول مطلق نوعی» به‌عنوان یک «مصدر»، بیانگر مفهوم «تشبیه» باشد؛ پس در گزینه‌ها باید به دنبال مفعول مطلق نوعی‌ای باشیم که پس از آن «مضاف‌الیه» آمده باشد.

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «مطالعة» مصدر فعل «تطالعوا» و مفعول مطلق نوعی است، اما پس از آن صفت (دقیقه) آمده است نه مضاف‌الیه!

گزینه «۲»: «اعتذار» مصدر فعل «اعتذرو» و مفعول مطلق نوعی می‌باشد که پس از آن، «الطلب» به‌عنوان مضاف‌الیه آمده است؛ پس «اعتذار» بیانگر

مفهوم تشبیه است.

گزینه «۳»: «جذباً» مصدر فعل «تجذب» و مفعول مطلق تأکیدی است، چون تنها آمده است و پس از آن «صفت» یا «مضاف‌الیه» به‌کار نرفته است. گزینه «۴»: در این گزینه «إجابة» دو بار تکرار شده که هیچ‌کدام مفعول مطلق نیستند؛ ضمناً در «کإجابة» حرف جرّ «ک» بیانگر تشبیه است نه مصدر «إجابة»!

(مفعول مطلق)

۷۹- گزینه «۱»

(مر تفتی کاظم شیروزی)

تشریح نکات گزینه‌ها:

۱- لفظ جلاله «الله» به دو صورت منادا واقع می‌شود: «یا الله، اللهم»

۲- گاهی در منادا ضمیر «ی» حذف می‌شود؛ مانند «یا ربّ» که در اصل «یا رتّی» بوده است.

۳- حرف ندای «یا» بر سر اسم بدون «ال» می‌آید.

بنابراین «الرحیم» در گزینه «۱» نادرست است و صحیح آن «رحیم» بدون «ال» است.

(اسلوب نرا)

۸۰- گزینه «۲»

(هسین رضائی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «یا قوم» در اصل «یا قومی» بوده که ضمیر «ی» از آخر آن حذف شده است.

گزینه «۳»: «أیها» در اصل «یا أیها» بوده که حرف ندای «یا» حذف شده است.

گزینه «۴»: «اللهم» معادل «یا الله» است که حرف ندای «یا» حذف شده است.

(اسلوب نرا)

تاریخ (۳)

۸۱- گزینه «۳»

(پواد میربلوکی)

با تدوین و تصویب قانون اساسی، زمینه برای برگزاری انتخابات ریاست‌جمهوری و مجلس شورای اسلامی و تشکیل دولت دائم فراهم آمد.

(تاریخ (۳)، استقرار و تثبیت نظام جمهوری اسلامی، صفحه ۱۴۳)

۸۲- گزینه «۳»

(پواد میربلوکی)

امام خمینی (ره)، تسخیر سفارت آمریکا در تهران توسط دانشجویان پیرو خط امام را تأیید کردند و آن را انقلاب دوم خواندند.

(تاریخ (۳)، استقرار و تثبیت نظام جمهوری اسلامی، صفحه‌های ۱۴۲ و ۱۴۳)

۸۳- گزینه «۲»

(امیر حسین کاروین)

کمیته امداد امام خمینی: حمایت از محرومان و مستضعفان

جهاد سازندگی: عمران، آبادانی و رفع فقر و محرومیت در روستاها

کمیته انقلاب اسلامی: حفظ نظم و امنیت و دستگیری سران جنایتکار پهلوی

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی: پاسداری از آرمان‌ها و دستاوردهای انقلاب

(تاریخ (۳)، استقرار و تثبیت نظام جمهوری اسلامی، صفحه ۱۴۴)

۸۴- گزینه «۲»

(پواد میربلوکی)

مدت کوتاهی پس از پیروزی انقلاب اسلامی، گروهک تروریستی فرقان، برخی از شخصیت‌های برجسته انقلابی مانند سپهبد ولی‌الله قزنی، رئیس

ستاد مشترک ارتش را به شهادت رساندند.

(تاریخ (۳)، استقرار و تثبیت نظام جمهوری اسلامی، صفحه‌های ۱۴۵ تا ۱۴۹)

۸۵- گزینه «۳»

(پواد میربلوکی)

بنی‌صدر با اختلاف‌افکنی میان مسئولان و نهادهای نظام، روزبه‌روز از خط امام فاصله گرفت و به گروه‌های منحرف و معاند، مانند سازمان مجاهدین خلق، نزدیک شد. این اعمال و رفتار سبب شد که امام خمینی (ره) او را از فرماندهی کل قوا برکنار کند.

(تاریخ (۳)، استقرار و تثبیت نظام جمهوری اسلامی، صفحه ۱۴۹)

۸۶- گزینه «۴»

(پواد میربلوکی)

با تأسیس کشور عراق، اختلافات مرزی با ایران که از دوران عثمانی به‌وجود آمده بود، همچنان ادامه یافت. در سال ۱۳۵۴ ش (۱۹۷۵ م) ایران و عراق برای پایان دادن به اختلافات مرزی و رفع مناقشه بر سر اروندرود، قراردادی را با میانجیگری دولت الجزایر امضا کردند.

(تاریخ (۳)، جنگ تمیمی و دفاع مقدس، صفحه ۱۵۳)

۸۷- گزینه «۳»

(پواد میربلوکی)

مجامع بین‌المللی و در رأس آن شورای امنیت سازمان ملل متحد که مسئولیت حفظ صلح و امنیت جهانی و جلوگیری از تجاوز دولت‌ها به دیگر کشورها را بر عهده دارد، در برابر یورش آشکار نیروهای رژیم بعثی عراق به خاک ایران به صورت قاطع و مؤثر به وظایف رسمی و قانونی خود عمل نکرد. این شورا چند روز پس از شروع جنگ تحمیلی با صدور قطعنامه‌ای، بدون آنکه تجاوز نیروهای بعثی به خاک ایران را محکوم کند، دو کشور را به خودداری از ادامه جنگ و تلاش برای حل مسالمت‌آمیز اختلافات فراخواند.

(تاریخ (۳)، جنگ تمیمی و دفاع مقدس، صفحه‌های ۱۵۴ و ۱۵۵)

۸۸- گزینه «۴»

(امیر حسین کاروین)

در طول هشت سال جنگ تحمیلی، قدرت‌های بزرگ علاوه بر دادن انواع سلاح‌های پیشرفته و حتی تسلیحات شیمیایی به عراق، از نظر سیاسی نیز

۹۲- گزینه «۲» (علیرضا پدرازا)
فقط مورد «ج» نادرست است؛ دقت کنید ساخت سدهای تنظیمی و اصلاح شیب آبراهها از روش‌های سازهای در مدیریت سیل هستند، این روش‌ها نسبت به روش‌های غیرسازه‌ای، تخریب بیشتری را در محیط زیست ایجاد می‌کنند.

(مقرا فیا (۳)، مقاطرات طبیعی، صفحه‌های ۱۰۴ و ۱۰۵)

۹۳- گزینه «۲» (صفا هاضری)
«ب»: در روش‌های سازهای مدیریت سیل، قبل از وقوع سیل، شدت جریان آن براساس روش‌های هیدرولوژی محاسبه و تخمین زده می‌شود.
«ج»: اجرای روش‌های آبخیزداری و تقویت پوشش گیاهی حوضه و نفوذ دادن آب باران در حوضه‌ها از جمله روش‌های غیرسازه‌ای مدیریت سیل است.

(مقرا فیا (۳)، مقاطرات طبیعی، صفحه‌های ۱۰۴ تا ۱۰۶)

۹۴- گزینه «۱» (صفا هاضری)
در سال‌های اخیر، استناداری هر استان با نصب میله‌هایی برای رودخانه‌های سیل‌خیز حریم سیل‌گیر تعیین کرده است. برای تعیین حریم سیل‌گیر، با انجام دادن محاسبات آماری براساس آبدی گذشته یک رودخانه (حدافل ۳۵ سال)، بالاترین سطحی را که احتمال دارد آب آن رود در آینده در حین وقوع یک سیل دربرگیرد، در نظر می‌گیرند.

(مقرا فیا (۳)، مقاطرات طبیعی، صفحه ۱۰۵)

۹۵- گزینه «۴» (صفا هاضری)
نصب دستگاه‌های هشداردهنده سیل در مناطق سیل‌خیز جزء روش‌های غیرسازه‌ای مدیریت سیل است. همچنین روش‌های غیرسازه‌ای تأثیرات نامطلوب کمتری بر محیط زیست دارند. اما روش‌های سازهای مانند اصلاح

آشکار و پنهان از این رژیم حمایت کردند. بعضی از کشورها هم به‌ظاهر سیاست بی‌طرفی در پیش گرفتند، ولی در موارد متعدد از سیاست‌های تجاوزکارانه صدام حمایت می‌کردند.

(تاریخ (۳)، جنگ تممیلی و دفاع مقدس، صفحه ۱۵۵)

۸۹- گزینه «۳» (امیرمسین کاروبین)
امام خمینی (ره) معتقد بودند براساس اعتقاد و باور دینی اجازه نداریم به کشور دیگری تعدی کنیم اما اگر کشوری به ما تعدی کرد، باید برای دفاع از کشور نبرد کرد.

(تاریخ (۳)، جنگ تممیلی و دفاع مقدس، صفحه ۱۵۹)

۹۰- گزینه «۲» (یواد میربلوکی)
در شرایطی که امام خمینی (ره) در تیرماه ۱۳۶۷ بعد از مشورت با فرماندهان نظامی و مسئولان سیاسی کشور به منظور پایان دادن به جنگ تممیلی، قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت سازمان ملل متحد را پذیرفت، صدام رئیس رژیم بعثی عراق که تا پیش از آن وانمود می‌کرد خواهان صلح و آتش‌بس است به نیروهای ارتش خود دستور داد به مناطقی از ایران در خوزستان و سایر نواحی مرزی حمله کنند. علاوه بر آن، گروهک تروریستی سازمان مجاهدین خلق را برای لشکرکشی به داخل خاک ایران تجهیز، تشویق و پشتیبانی کرد.

(تاریخ (۳)، جنگ تممیلی و دفاع مقدس، صفحه ۱۶۲)

جغرافیا (۳)

۹۱- گزینه «۲» (علیرضا پدرازا)
وقوع لرزه‌های کوچک زمین در راستای گسل‌ها احتمال تجمع انرژی و وقوع زمین‌لرزه شدید را کاهش می‌دهد. از سوی دیگر، بالا یا پایین شدن سطح آب‌های زیرزمینی (در چاه‌ها، چشمه‌ها، قنات‌ها) می‌تواند احتمال وقوع زمین‌لرزه را افزایش دهد.

(مقرا فیا (۳)، مقاطرات طبیعی، صفحه‌های ۱۰۰ و ۱۰۱)

همچنین با اصلاح شبکه زهکشی سطح توده زمین لغزش، نفوذپذیری آن کاهش می‌یابد. در صورت اصلاح و مرمت شبکه زهکشی سطح لغزش، آب باران کمتر نفوذ می‌کند و به سرعت تخلیه می‌شود.

در صورت سؤال مقایسه از «نفوذپذیری»، در هنگام وقوع سیل و زمین لغزش را خواسته است؛ بنابراین با افزایش نفوذپذیری احتمال وقوع زمین لغزش و با کاهش نفوذپذیری و حذف پوشش گیاهی احتمال وقوع سیل بیشتر می‌شود.

(یغرافیا (۳)، مقاطرات طبیعی، صفحه‌های ۱۰۵ و ۱۰۸)

۹۹- گزینه «۱» (مهمه ملک آباری زاده - بیربند)

اقدامات مدیریتی در زمین لغزش در سه مرحله قبل از وقوع، حین وقوع و بعد از وقوع است. عبارات گزینه «۱» به درستی مراحل مدیریت عبارات صورت سؤال را بیان می‌کند.

(یغرافیا (۳)، مقاطرات طبیعی، صفحه‌های ۱۰۷ و ۱۰۸)

۱۰۰- گزینه «۴» (علیرضا پدرا)

دامنه‌ای که نفوذپذیری کمی برای آب‌های جاری داشته باشد و آب‌های جاری در آن، به سرعت تخلیه شود، استعداد کمتری در وقوع زمین لغزش دارد.

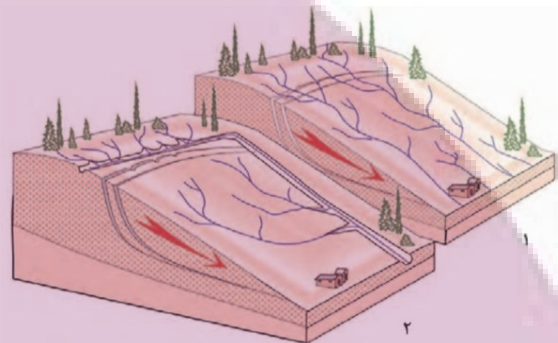
پایدارسازی به روش شمع کوبی از روش‌های مدیریت پیش از وقوع زمین لغزش است.

(یغرافیا (۳)، مقاطرات طبیعی، صفحه‌های ۱۰۷ و ۱۰۸)

بسترهای رودخانه‌ها، ایجاد دیواره‌های مهارکننده و پایدارکننده، جزء روش‌های سازه‌ای مدیریت پیش از وقوع سیل است. توسعه سکونتگاه‌ها و تغییر کاربری اراضی از دلایل اصلی افزایش خسارت‌های ناشی از سیلاب‌ها در چند دهه اخیر بوده است.

(یغرافیا (۳)، مقاطرات طبیعی، صفحه‌های ۱۰۴ تا ۱۰۶)

۹۶- گزینه «۲» (صفا حاضری)

شکل (۱) شبکه زهکشی در سطح یک دامنه مستعد لغزش را نشان می‌دهد. شکل (۲) با هدایت انشعابات شبکه زهکشی به سوی یک کانال مصنوعی، سرعت تخلیه روان آب افزایش و نفوذپذیری و زمین لغزش کاهش می‌یابد.

(یغرافیا (۳)، مقاطرات طبیعی، صفحه‌های ۱۰۷ و ۱۰۸)

۹۷- گزینه «۲» (صفا حاضری)

زمین لغزش‌ها بسیار کمتر از مخاطراتی مانند زمین لرزه است؛ یعنی عرض و طول اغلب توده‌های لغزشی کمتر از یک کیلومتر است؛ بنابراین خسارت‌های آن چندان فراگیر نیست.

(یغرافیا (۳)، مقاطرات طبیعی، صفحه ۱۰۷)

۹۸- گزینه «۳» (صفا حاضری)

اجرای روش‌های آبخیزداری و تقویت پوشش گیاهی حوضه و نفوذ دادن آب باران در حوضه‌ها احتمال وقوع سیل را کاهش می‌دهد.

فلسفه دوازدهم

۱۰۱- گزینه «۳»

(مفهم رضایی بقا)

ابن سینا می‌گوید: «هنگام مطالعه، هر مطلبی به‌نظر من می‌آید، مقدمات آن را می‌نویسم، در آن نظر می‌کردم و شروط آن را منظور می‌داشتیم تا آن‌که حقیقت آن بر من معلوم می‌شد. اگر در مسئله‌ای حیران می‌ماندم و بر حدّ وسط قیاس آن راه نمی‌بردم، به مسجد جامع می‌رفتم و نماز می‌گزاردم و نزد مُبدع کل، زاری و تضرّع می‌کردم تا آن‌که بر من آشکار می‌گردید.» در اروپا (مغربزمین) ابن‌سینا را «ویسنا» و «ویسن» و «شاهزاده‌اطبا» می‌نامند. «حجة‌الحق» از القاب او در مشرق است.

(فلسفه دوازدهم، دوره میانی، صفحه‌های ۷۸ و ۷۹)

۱۰۲- گزینه «۲»

(پرگل ریمی)

کتاب «اشارات و تنبیهات» شامل آخرین دیدگاه‌های ابن‌سینا در حکمت است. کتاب شفا، دانشنامه عظیم ابن‌سینا پیش از کتاب اشارات به نگارش درآمده است که شامل بخش‌های مختلف فلسفه در آن زمان - از فلسفه طبیعی گرفته تا الهی - و همچنین ریاضیات و منطق می‌شود.

(فلسفه دوازدهم، دوره میانی، صفحه ۸۰)

۱۰۳- گزینه «۳»

(فیروز نژادنیف - تبریز)

دارای بیست جزء و شامل ۲۸ هزار مسئله بوده که در حمله غزنویان از بین رفته است و تنها چند جزء آن باقی مانده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این گزینه در مورد کتاب شفا است.

گزینه «۲»: در حمله غزنویان از بین رفت، نه مغولان.

گزینه «۴»: این گزینه در مورد دانشنامه علایی می‌باشد که برای حاکم اصفهان به نگارش درآمد.

(فلسفه دوازدهم، دوره میانی، صفحه ۸۰)

۱۰۴- گزینه «۳»

(موسی سپاهی - سراوان)

ابن‌سینا منشأ حرکات و تغییرات اجزا و افراد عالم طبیعت را طبع و ذات خاص اجزای عالم طبیعت می‌داند و منظور ایشان از این‌که «ذات هر چیزی از اوست» این است که ذات هر چیزی یا از او پدید آمده است یا از چیزی پدید آمده که خود آن چیز را خداوند به‌وجود آورده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بنا بر نظریه صدور، فقط ذات یک امر یعنی عقل اول از ذات باری تعالی صادر شده است و سایر عقول و مخلوقات باواسطه از مبدأ اول یا همان واجب‌الوجود بالذات صدور یافته‌اند. - قسمت دوم صحیح است.

گزینه «۲»: به‌جز عقل اول، ذات بقیه چیزها باواسطه از خداوند ایجاد شده است، یعنی عقل اول واسطه ایجاد می‌باشد. - ذات خود اجزای طبیعت موجب حرکت آن است، نه ذات عالم طبیعت.

گزینه «۴»: عقل اول مستقیماً و بی‌واسطه از ذات واجب صادر شده است.

(فلسفه دوازدهم، دوره میانی، صفحه‌های ۸۰ و ۸۱)

۱۰۵- گزینه «۲»

(علیرضا نصیری)

بنا بر متن کتاب درسی: علت نام‌گذاری این عالم به «طبیعت» بدان جهت است که اجزای این عالم، هر کدام طبع و ذات خاصی دارند که منشأ حرکات و تغییرات اجزا و افراد عالم طبیعت می‌باشد. خود این عالم نیز به‌عنوان یک «کلّ» طبع و ذاتی دارد که منشأ و مبدأ حرکات و تحولات آن است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: غایت عالم طبیعت نیز در طبع و ذات خود اوست نه عالمی دیگر و عالم ماورای طبیعت.

گزینه «۳»: در نظام احسن که همان نظام تألیفی باری تعالی به لطف و عنایت خویش است نیز ممکن است در ظاهر پدیده‌هایی شرّ به‌نظر برسند، اما مهم آن است که همه این پدیده‌ها در نهایت منتهی به خیر و کمال خواهند بود.

گزینه «۴»: احکام جزئی نیز در مورد خیر و شرّ ممکن است صادق باشد؛ مثلاً این که ما آسودگی شب و نشاط صبح را خیر ادراک می‌کنیم می‌تواند گزاره‌هایی صحیح و صادق باشد با این که جزئی و در مورد مقطعی از بخشی از عالم طبیعت است.

(فلسفه دوازدهم، دوره میانی، صفحه‌های ۸۰ و ۸۱)

۱۰۶- گزینه «۱»

(فیروز نژاد زلف - تبریز)

از نظر شیخ شهاب‌الدین سهروردی که پایه‌گذار مکتب فلسفی اشراق است، آن تحقیق فلسفی که فقط متکی به شیوه استدلالی محض باشد و نتواند به قلب برسد، بی‌نتیجه و بی‌ثمر است و سیر و سلوک قلبی نیز اگر بدون تربیت عقلانی صورت بگیرد، گمراه‌کننده است.

(فلسفه دوازدهم، دوره میانی، صفحه‌های ۸۳ و ۸۴)

۱۰۷- گزینه «۲»

(معمّر آقا صالح)

فیلسوف اشراقی می‌کوشد آنچه را در مقام بحث و استدلال به‌دست آورده (استفاده از حکمت مشاء) با شهود قلبی و تجربه درونی دریابد و به ذائقه دل برساند. بنابراین قدم اول در حکمة‌الاشراق آن است که حکیم اشراقی، شیوه استدلالی محض را بیاورد که همانا شیوه حکمای مشاء است.

رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: سلوک روحانی بدون تربیت عقلانی امکان‌پذیر است، اما از نظر صاحب حکمة‌الاشراق، گمراه‌کننده است.

گزینه «۳»: اگر استدلال به ذائقه دل نرسد، بی‌نتیجه (نه گمراه‌کننده) است.

گزینه «۴»: موضوع حکمت اشراق همانند تمامی مکاتب فلسفی، بحث از وجود است.

(فلسفه دوازدهم، دوره میانی، صفحه ۸۳)

۱۰۸- گزینه «۱»

(موسی سپاهی - سراوان)

از نظر شیخ شهاب‌الدین سهروردی، فقط نورالانوار است که نور محض است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: در مغرب وسطی نور و ظلمت به هم آمیخته‌اند یعنی کنار هم هستند.

گزینه «۳»: سهروردی همه مباحث خود را پیرامون نور و مراتب آن و ظلمت و درجات آن ساماندهی می‌کند.

گزینه «۴»: نورالانوار در نظر سهروردی همان مبدأ اول یا واجب‌الوجود بالذات یا به زبان دینی، خداوند است، که مبدأ تمام جهان و اشیا و نورافشانی‌هاست و نور محض است و در مشرق عالم قرار دارد.

(فلسفه دوازدهم، دوره میانی، صفحه ۸۴)

۱۰۹- گزینه «۳»

(علیرضا نصیری)

از نظر سهروردی ذات نخستین و نور مطلق با نورافشانی و تجلی‌اش همه چیز را به‌وجود می‌آورد و بنابراین، مغرب عالم نیز که در آن، نور و اشراقات به حسیض خود می‌رسند، در پی اشراق و نورافشانی نورالانوار به وجود آمده است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: زیبایی‌ها و کمالات در جهان نشانه و موهبتی از رحمت نورالانوار است، نه وصول کامل به او. از نظر سهروردی، وصول کامل به نورالانوار در واقع «رستگاری» است نه هر زیبایی و کمالی.

گزینه «۲»: همه موجودات از نظر سهروردی درجه‌ای از نور هستند و بنابراین تفاوت موجودات ناشی از شدت و ضعف نورانیت آن‌هاست نه این که برخی موجودات نور باشند و برخی دیگر ظلمت.

گزینه «۴»: واقعیت‌های جهان درجات مختلف نور هستند؛ اما این دقیقاً برخلاف نورالانوار است چون او نور محض است نه درجه‌ای از نور و نورانیت.

(فلسفه دوازدهم، دوره میانی، صفحه ۸۴)

۱۱۰- گزینه «۴»

(معمّر آقا صالح)

از دیدگاه سهروردی زمین هیچ‌گاه از امام متأله و ریاست تامّه او خالی نیست. (رد گزینه‌های «۱» و «۲») اما این ریاست او یا ظاهر است که زمان وی بسی نورانی و درخشان شود یا ریاست نهانی است که در این صورت ظلمت و تاریکی بر جامعه سایه می‌افکند.

(فلسفه دوازدهم، دوره میانی، صفحه ۸۵)

۱۱۱- گزینه «۱»

(علیرضا نصیری)

سفر اول مربوط به مسائل عام و عمومی فلسفه است. سفر دوم راجع به توحید و صفات الهی و سفر سوم به افعال و ربوبیت و حکمت خداوند مربوط است. سفر چهارم نیز در مورد علم النفس - یعنی بررسی نفس از بدو پیدایش تا معاد - می‌باشد. حال اگر حکمت خداوند در آفرینش را مربوط به افعال او بدانیم، محل بحث از آن در سفر سوم خواهد بود و اگر آن را از صفات باری تعالی قلمداد کنیم، آن‌گاه محل بحث از آن در سفر دوم خواهد بود.

(فلسفه دوازدهم، دوران متأخر، صفحه‌های ۹۰ و ۹۱)

۱۱۲- گزینه «۳»

(فیروز نژادنیف - تبریز)

در سفر سوم که سفر از حق به سوی خلق همراه با حق است، سالک به سوی خلق برمی‌گردد درحالی‌که به حق توجه دارد و همه چیز را جلوه و مظهر حق می‌بیند. منظور امام علی (ع) که می‌فرماید: «هیچ چیز را ندیدم مگر این‌که قبل و بعد و همراه با آن (در همه چیز) خدا را دیدم» بیانگر این سفر، از سفرهای چهارگانه عرفانی می‌باشد.

(فلسفه دوازدهم، دوران متأخر، صفحه ۹۱)

۱۱۳- گزینه «۲»

(موسی سپاهی - سراوان)

ملاصدرا در مقام فیلسوف می‌داند که میزان و ملاک فلسفی بودن یک متن و یا سخن این است که اولاً: هر مبحثی که طرح می‌کند به موضوع فلسفه، یعنی وجود و مسائل بنیادی آن، مربوط باشد.

ثانیاً: متکی بر عقل و استدلال عقلی باشد، نه شهود قلبی یا بیان نقلی و قرآنی

و اگر ملاصدرا این معیار و ملاک را مراعات نمی‌کرد بهره‌مندی وی از شهود و یا وحی، فلسفه او را تبدیل به عرفان و یا کلام می‌کرد.

بررسی گزاره‌های نادرست:

الف) این‌که متن از همه ابزارهای معرفت بهره‌مند باشد ملاک فلسفی بودن آن متن و یا سخن نمی‌باشد.

ب) ملاصدرا ملاک فلسفی بودن را در آثار فلسفی خود مراعات کرده است نه در همه آثار.

د) ملاصدرا در هر موردی که از شهود و یا وحی بهره برده است، از این دو منبع نه به‌عنوان پایه استدلال بلکه به‌عنوان تأیید و شاهد کمک گرفته است.

(فلسفه دوازدهم، دوران متأخر، صفحه ۹۱)

۱۱۴- گزینه «۳»

(مهمرب رضایی بقا)

منابع حکمت متعالیه عبارت‌اند از: ۱- فلسفه مشاء، به‌خصوص اندیشه‌های مستدل و قوی ابن‌سینا (نادرستی گزینه «۳») ۲- حکمت اشراق، اندیشه‌های شیخ شهاب‌الدین سهروردی ۳- عرفان اسلامی، به‌خصوص اندیشه‌های محیی‌الدین عربی (بنیان‌گذار عرفان نظری) ۴- تعالیم قرآن کریم و احادیث منقول از رسول خدا (ص) و ائمه اطهار (ع).

(فلسفه دوازدهم، دوران متأخر، صفحه ۹۱)

۱۱۵- گزینه «۳»

(علیرضا نصیری)

اصلت وجود و اعتباریت ماهیت بدین معنا نیست که ماهیت کلاً پنداری باطل و بی‌ارتباط با جهان خارج باشد؛ بلکه در این نگاه ماهیت منتزع از حدود وجود است که در ذهن شکل می‌گیرد و به‌همین خاطر با آن‌که جهان خارج یک‌سره وجود است، اما ماهیات نیز ریشه در واقعیت دارند و از درجات و مراتب وجود انتزاع شده‌اند.

(فلسفه دوازدهم، دوران متأخر، صفحه‌های ۹۲ و ۹۳)

۱۱۶- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمان‌های)

این ترجیح‌بند معروف هاتف اصفهانی، یادآور مفهوم وحدت وجود می‌باشد که در کتاب به‌عنوان دومین اصل از اصول حکمت متعالیه مطرح شده است. توضیح این اصل به این‌گونه است که هستی و وجود یک حقیقت یگانه و واحد است و آنچه از کثرت در جهان مشاهده می‌شود، اصیل نیست و نشان‌دهنده وجودهای متکثر و مختلف نمی‌باشد.

وحدت حقیقت وجود فرق دارد. زیرا اگر چه وجود، واحد است، ولی تا نگوئیم تنها وجود، اصیل و واقعی است، نمی‌توانیم نتیجه بگیریم که در عالم واقع فقط وجود واحد تحقق دارد.

گزینه «۳»: ابن‌سینا وجود را اعتباری نمی‌دانست، بلکه معتقد بود هم وجود و هم ماهیت، مابازای واقعی دارند و مصداقشان واحد است.

(فلسفه دوازدهم، دوران متأخر، صفحه‌های ۹۴ و ۹۵)

۱۱۹- گزینه «۱» (مهمبر سوریان)

ملاصدرا برای تبیین تعدد و تکثر در عالم، همان‌طور که عامل وحدت را وجود دانست، عامل کثرت را نیز به خود وجود بازگرداند و وجه اشتراک را عین وجه امتیاز دانست (وحدت در عین کثرت و کثرت در عین وحدت). این اساس ایده‌آو برای تبیین تعدد و تکثر در کنار پذیرش وحدت بود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: تمثیل در فلسفه نمی‌تواند اساس تبیین باشد. کارکرد تمثیل صرفاً برای تصور بهتر موضوع است، نه اثبات و تبیین فلسفی.

گزینه «۳»: این مطلب به‌طور مستقیم برای تبیین وحدت وجود مورد استفاده قرار می‌گیرد و تبیین کثرت را دشوار و مستلزم راه‌حلی دیگر می‌کند.

گزینه «۴»: از نظر ملاصدرا «ظلمت» همان نبود نور است و لذا چیزی نیست که بتواند با نور ترکیب شود (ترکیب‌شدن، مستلزم وجودداشتن است و عدم و نیستی قابلیت ترکیب با هیچ چیز را ندارند).

(فلسفه دوازدهم، دوران متأخر، صفحه‌های ۹۵ و ۹۶)

۱۲۰- گزینه «۱» (فیروز نژادتوف - تبریز)

یکی از اصول اساسی در حکمت متعالیه «مراتب داشتن وجود» است که به آن «وحدت تشکیکی وجود» می‌گوییم.

براساس این اصل، وجود با آن که حقیقتی‌ست واحد، اما تجلیات و ظهورهای گوناگون و متنوع دارد و هر کدام از این تجلیات به‌عنوان یک ماهیت و یک موجود مشخص و مجزاً به ذهن متبادر می‌شوند و تفاوت این تجلیات نیز برخاسته از درجه برخورداری و شدت و ضعف وجودی آن‌هاست. این تعبیر ملاصدرا با اولین بیت مطرح‌شده در این سؤال تناسب بیشتری دارد که اصل و اساس همه‌چیز را یک چیز واحد می‌داند.

(فلسفه دوازدهم، دوران متأخر، صفحه‌های ۹۵ و ۹۶)

تکلیف: اصالت وجود، اصل اول حکمت متعالیه است و آنچه در قسمت دوم گزینه‌های سوم و چهارم ذکر شده، مربوط به اصالت وجود است نه وحدت وجود.

(فلسفه دوازدهم، دوران متأخر، صفحه‌های ۹۴ و ۹۵)

۱۱۷- گزینه «۳» (سبا معفرزاده صابری)

این‌که حقیقت یکی بیش نیست و جایی برای تکثر واقعی در عالم وجود ندارد، اشاره به خود اصل وحدت حقیقت وجود دارد و به‌نوعی نتیجه استدلال است نه مقدمات آن.

استدلال ملاصدرا در این باب بدین گونه است:

از هر واقعی دو مفهوم به‌دست می‌آوریم: وجود و ماهیت (رد گزینه «۱») مفهوم وجود در همه‌اشیا یکی است، یعنی مفهوم وجود میان همه‌اشیا یکسان است. (رد گزینه «۴»)

بنابر اصل اصالت وجود، واقعیت داشتن و اصالت با وجود است نه با ماهیت. (رد گزینه «۲») پس در نتیجه: حقیقت یکی بیش نیست و جایی برای تکثر واقعی در عالم وجود ندارد.

(فلسفه دوازدهم، دوران متأخر، صفحه‌های ۹۴ و ۹۵)

۱۱۸- گزینه «۴» (مهمبر سوریان)

ابن‌سینا معتقد بود دو مفهوم وجود و ماهیت، هر دو در واقعیت مصداق دارند و مصداق آن‌ها واحد است و این سؤال که کدام‌یک حقیقتاً و واقعاً در خارج تحقق دارند (کدام اصیل است)، برایش مطرح نبود. بنابراین او به جهت واقعی دانستن ماهیت‌های متکثر و متفاوت، وحدت حقیقت وجود را نخواهد پذیرفت.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ملاصدرا برای این باور عرفانی، برهان فلسفی آورد و آن را وارد فلسفه کرد. از این‌رو اشکالی از جهت عرفانی‌بودن و فلسفی‌نبودن مطرح نیست.

گزینه «۲»: ابن‌سینا هم مفهوم وجود را امر واحد و مشترک میان موجودات می‌دانست و تفاوت آن‌ها را به ماهیت‌هایشان ارتباط می‌داد. ولی این با